

ČAJ

Pro chvíle pohody

KVĚTEN 2020

Časopis Autorů Jičínska

JABLKO NEPADÁ DALEKO OD STROMU...

Ano,
všechna ta malá i velká jablíčka, která spadnou
z mateřského stromu, jako by se po prvotním
halasivém rozkutálení po širé neznámé louce
pomalu pomalinku vracela...

Jakoby měla stejný tvar, stejnou chuť,
jedinečnou krásu i stejný nebo alespoň velmi
podobný osud!

A stejně tak mám já velké břicho, chuť k jídlu
i životu, pevné kořeny od obou rodičů,
vychovávám tři děti a miluji svou ženu.

Tomáš BEZROUK

164

Vážení čtenáři,

hostem květnového ČAJe je kniha.

Třináct příběhů třinácti autorek a autorů různých generací inspirovaných mottem „**Jablko nepadá daleko od stromu.**“

A kdo se skrývá za onou třináctou? V abecedním pořadí **Tomáš Bezrouk, Eva Černošová, Václav Franc, Václav Kňourek, Jan Lipšanský, Marcella Marboe, Veronika Miškaříková, Jiří Wilson Němec, Jaroslava Pechová, Ilona Pluhařová, Richard Polzer, Jiří Šandera a Pavel Velešovský.**

Úryvky z jejich povídek najdete v Čaji jako malou ochutnávku. Knihu doplnila fotografií **Iva Dufková** (rozhovor s ní v ČAJi 163). Mottem knihu uvedl **Jiří Žáček.**

Rozhovor poskytla absolutní vítězka 18.ročníku Řehečské slepice 2019 **Veronika Miškaříková**, pro kterou je řehečská soutěž alfou a omegou její literární dráhy.

Nakonec přiznala, že:

„V současné době jsem věrná už jen Slepici!“

K rozhovoru přibalila i vítěznou povídku „**Naše eldeenka.**“

Domácí autory zastupuje **Pavel Velešovský.** Letos zažívá úspěšné období, neboť získal ocenění v Teplicích.

Na Řehečské slepici si s povídkou „**Potíže s kaprem**“ vybojoval 2.cenu!

Příjemné májové dny s ČAJem přeje

Václav

HOST ČAJe:

**Třináct příběhů
třinácti autorek a autorů
různých generací inspirovaných mottem
„Jablko nepadá daleko od stromu.“**

ÚRYVKY Z POVÍDEK

Tomáš BEZROUK TOMÁŠEK

„Tomášku, ty jsi celá maminka!“

Tato věta od sousedek našeho jedenáctipatrového paneláku pro mě byla léta prokletím. Ne, že bych tedy měl něco proti své mamince, to vskutku nikoliv, ale pozapomínalo se totiž na mého tatínka. Pravda, ve věku pěti let jsem neměl na očích silné dioptrické brýle jako on, neměl jsem rostlé břicho jako on, ba ani výšku jako on. Maminka byla zkrátka pro můj obraz jako stvořená. A protože bydlíme až právě v jedenáctém patře, tuto výše uvedenou větu jsem byl schopen slyšet od těchto sousedek – tak, jak si ve výťahu postupně nastupovaly a vystupovaly – klidně právě jedenáctkrát.

Ilena PLUHAŘOVÁ AŽ ŽIJÍ VÁNOCE!

„Crrr,“ zadrnčí budík na nočním stolku. Unaveně se soukám z vyhráté postele a mžourám na ručičky budíku. Ne, nejdu do práce. Jsou Vánoce. Štědrý den. Ačkoliv bych neměla, v hloubi duše si přeji, aby byl už za námi.

„Jste vzhůru?“ ťukám na babičku a na dědu. V pět hodin sedí u snídane, čilí jako rybičky.

„Zase jste vyhazovali mlíko!“ zahartusí děda.

„Žádný mlíko nevyhazujeme,“ bráním se bůhví pokolikáté. Děda se zamračí a napije se ze svého hrnku.

„Co jste tu dělali?“ vdechuji příjemnou vůni, nikoli však přírodní. „Co pijete?“ zbystřím při pohledu do hrnků.

„To vyhozený mlíko, přece,“ pořuká si babička na hlavu.

Richard POLZER ČERVENOLÍCÍ JABLÍČKO Z POLTAVY

Omamná vůně, barevná slupka, šťavnatá dužina, to je požehnaný plod jabloně. Zajímá lidstvo od počátku věků. Bezpochyby si onu pozornost zaslouží. Vždyť právě jablko hrálo zásadní roli v biblickém příběhu o vyhnání Adama a Evy z ráje. Stalo se mnohdy i inspirací a podnětem k zamyšlení. I mne jablko zajímá z tohoto pohledu a možná dokonce víc než jen jako mlsného konzumenta. Rozumím milovníkům štrúdlu a jablek přetavených v calvados nebo čirý jantarový mošt, ale že jablko v mnohém přesahuje pouhé potěšení gurmánů, to se mu nedá upřít. Svě o tom napsal už jistý Isaac Newton, trefený jablkem do temene. A od té doby je vědecky

dokázáno, že jablka nepadají daleko od stromu a nehrají v tom žádnou roli ani hranice.

Presvědčil jsem se o pravdivosti tohoto průměru nedávno v hospůdce „Ve mlýně“. Atmosféra tu byla přívětivě nudná, ale jen do chvíle, než sem vstoupila mladá dvojice, takové krásné vám to byly tváře, radost pohledět. Celá naše hospůdka rázem ožila a všechny oči hned patřily jen tomu jejich stolu. Mladí lidé ozdobení laskavými úsměvy tu seděli jako dvě hrdličky, zahleděni sami do sebe, plující na vlně štěstí a lásky.

Jiří ŠANDERA

SYN UČITELKY aneb OSUDU NEUTEČEŠ

Moje máma je učitelka! Jsem **syn učitelky**! No, to je mi ale zpráva. Koho to zajímá? Pozorný čtenář si jistě všiml, že jsem za úvodní stručné oznamovací věty přidal vykřičník. Proč asi? V následujících řádcích se vám to pokusím vysvětlit a vyličít s touto skutečností spojené všeliké peripetie, trampoty a patálie, které jsem nemohl nikterak ovlivnit.

Když jsem se narodil, bylo mi fuk, čím se moje máma zabývá, jaké má povolání, zkrátka čím se živí. Měl jsem docela jiné starosti. Nejvíce mě zajímalo, čím živí ona mě. Zda má pro mě dostatek mléka. A toho měla bohatě. Rozhodně jsem si nestěžoval.

Eva ČERNOŠOVÁ

MÍRNÁ POVAHA

Kromě naprosto výjimečných situací, během kterých jsem pocítila, že i má cholé se umí vlít do krevního oběhu s nebyvalou razancí, jsem se považovala ze člověka trpělivého. Ba co více, mé okolí mne jako takovou vnímalo a chce vnímat i nyní. Jenomže já už vím své...

Svého času se rodinné radě zdálo, že jsem po svých předcích po meči zdělila leda tak podobu a kudrnaté vlasy. „No jo, naše Evča, vždyť ji znáš!“ ozývalo se od příbuzných ve chvílích, kdy se marně snažili pochopit projevy mé mírné povahy, která jim musela připadat jako černá vlna na bílém beránku. Tento můj handicap nesli očividně těžko.

Pavel VELEŠOVSKÝ

RODIČOVSKÁ SCHŮZKA

Je listopadový podvečer. Ze zakaboněné oblohy se snáší neviditelné mrholení na kulisy potmělého města. Prostě čas nečas, kdy by se každý nejraději viděl doma v teple. Ne každý však má to štěstí. Rozsvícená světla v oknech ohromné staré školní budovy dávají tušit, o koho se jedná. V jednom z oken, která by už mimochodem nutně potřebovala výměnu,

můžeme spatřit siluetu postavy. A nahlédneme-li dovnitř, můžeme zjistit více.

To okno je okno sborovny a ta postava, to je pan učitel Kubíček, který rok co rok vyhlíží příchozí rodiče a informuje své kolegy, s kým zas budou mít tu čest setkat se na rodičovských schůzkách. Ale kantoři ho poslouchají jen jedním uchem, přesně tak, jak je naopak poslouchají jejich studenti. Páni učitelé by se totiž rádi viděli doma v obýváku, v jedné ruce vychlazený püllitr, ve druhé ruce dálkové ovládání a na kolenou testy, na které možná přijde čas, až bude poločas. Možná. Nebo se probudí ve dvě v noci a cestou do ložnice hodí neopravené testy zpátky do tašky. Učitelky by se zase rády viděly u kávy v kuchyni, některá na balkoně s cigaretou a jejich písemné práce by marně čekaly na stole. Místo toho tu nervózně poposedávají a nejsou si úplně jisté, zda si jejich opuštěné rodiny ohrály večeri přesně podle instrukcí.

Václav FRANC

BLACKOUT A ANTONÍN DVOŘÁČEK

Kdybych věděl, co vím dnes, před několika měsíci, nevím, jestli bych do toho opět šel. Mohl jsem se v klidu, lehce [facile], pomalu [lento], a především pohodlně [comodo] dožít důchodu u svých průměrných žáků. Marie by mi určitě řekla: „Ty troubo jeden starej, dělej si tu svoji muziku, fidlej si na skřipky a nehraj si na Moulina, když seš jen obyčejnej moula! Vidiš, kam to tvoje vyšetřování vede a kolika lidem jsi v životě zavařil!“

A měla by pravdu. Jenže... kdo to mohl vědět.

Dělám v hudební škole již pěknou řádku let. A přiznám se vám bez mučení, že takový talent, jako je osmiletý Antonín Dvořáček, jsem ještě neviděl a už asi ani nikdy v životě neuvidím. Vloni přišel do školy podivný kluk. Na první pohled byl neupravený, špinavý, v ruce měl něco, co jen při velké fantazii připomínalo futrál. Několikrát popotáhl a řekl: „Pane učiteli, mohl bych k vám chodit učit se hrát na housle?“

Jaroslava PECHOVÁ

MALÝ TRAUTENBERK

Dcerce mé kamarádky malé Simonce, které říkám Vanilka, jsem šla koupit do papírnictví puzzle. To dítě je hračka a má svatou trpělivost s těmi skládankami z nestejně vysekaných dílků, co ve finále tvoří obrazec. Prodavačka přede mne vyložila tři varianty a trpělivě čekala, kterou si vyberu. „Také jdu vnukovi koupit tuhle zajímavou zábavu,“ pravila zákaznice, co stála vedle mne.

„S dovolením,“ utrousila koutkem pusy a postupně si prohlédla všechny tři

krabičky ležící na pultě. Chvilku je obracela v rukou a pak jen ohrnula pusou: „To by měl náš Jakoubek složené raz dva.“
Prodavačka vylovila zpod pultu větší krabici a strčila ji zákaznici pod nos.

Václav KŇOUREK

STÍN PADAJÍCÍHO JABLKA

Během celé jízdy z Prahy byl přesvědčený, že ta cesta je jedno velké peklo. Dvakrát stál skoro půl hodiny v zácpě. Poprvé hned na dálnici u Boleslavi, podruhé pak kvůli nepojízdnému kamionu v serpentínách nad Železným Brodem.

Byl konec října a počasí naplnilo snad všechna dušičková klišé. Milha, déšť, pošmournost, lezavý chlad, brzká tma – to vše byly atributy jeho dnešního putování. Topení v autě moc nefungovalo, přední sklo se co chvíli rosilo. Stěrače při každém pohybu skřípaly odporným vysokým zvukem, jako když nehty přejíždějí po skle. Trojka šla zařadit jen hrubou silou. Horší to snad už být nemůže, pomyslel si Mirek, když v Plavech odbočoval na most přes Kamenici.

Veronika MIŠKAŘÍKOVÁ

JAK DALEKO SPADNE NAŠE JABLKO?

Zhruba za měsíc mi začnou nefalšované dva roky prázdnin. Představuji si je úplně stejně dobrodružně jako Jules Verne. Zkrátka sbalím kufr, odjedu, udělám něco velkého a jednoho dne se vrátím. Abyste si nemysleli, zbytečnosti jako buzolu, pohorky a kapesní nožík tentokrát nechám doma. I když jsem tam nikdy nebyla, věřím, že tam bude v červenci úplně stejně horko jako doma. Budou mi tedy jistě stačit žabky, lehká noční košile a dost make-upu, který překryje tu cestovní únavu. Znáte to, ať jsem hezká na fotkách. Na plavky kašlu, stejně tam nebude bazén.

Místo toho do tašky balím jednorázové sítované kalhotky, což není erotické spodní prádlo, jak by někoho mohl zmást název, ale docela kvalitní „bombardáky“ koupené v lékárně.

Jiří Wilson NĚMEC

DOPIS

Milý táto, naposledy jsem Ti psal z vojny. Ale dopisy byly určeny i mámě. Osobně jsem Ti nepsal nikdy. Ani Ty mně ne. Odpovědi i za Tebe a vlastně i za bráchy psala vždy máma. Nikdy mně ani nenapadlo, že bych Ti mohl, nebo dokonce měl, napsat. Tak píšu teď.

Chtěl bych napsat, nebo přesněji popsat, jak daleko jsem od Tebe padl. To

nezní zrovna moc dobře – padl. Jako bychom společně kdesi padli, v nějakém boji... Ono by přesněji mělo zaznít, jak daleko jsem od Tebe spadl a myslím tím onu lidovou moudrost, přísloví o jablku a stromě.

Marcella MARBOE

MALEJ VELKEJ

Zašťoural pohrabáčem v obrovském sporáku, který s tátou vlastnoručně postavili a položil na rošt hrstičku třísek. I když mu bylo teprve dvanáct, třísky uměl perfektní. Táta uměl perfektně úplně všechno. Chtěl být jako on.

„Nebudeš se tu sám bát?“ zeptal se táta včera a hned dodal: „Musím odjet ráno za tmy – a vrátím se až pozítří.“

Malej se podíval z okna. Černá hora v těžkých mracích vypadala ještě černější a Malej si vzpomněl, jak nepřesvědčivě zavrtěl hlavou: „Ani trochu! Mám přece mobil.“

Velkej pokrčil rameny: „A v noci?“

„Jsou tu psi.“

Jan LIPŠANSKÝ

HODINA MEZI PSEM A VLKEM

Každé ráno jsem musel vstávat kolem čtvrté hodiny ranní, často i dřív. Té chvíli se říká hodina mezi psem a vlkem. Doba nad ránem, kdy ještě není světlo, ale už není tma. Náš jihomoravský básník Jan Skácel o ní napsal celou sbírku básní.

Iva DUFKOVÁ (fotografka)

Krédo: „Když fotím, tak jsem. Proč fotím? Protože můžu. Nemusím. Svoboda. Ve fotografování jsem objevila svoji svobodu. Snažím se fotit, co jsem ještě nefotila, a tudíž zažívám věci, které jsem ještě nezažila. Focení mě neživí. Focení mě baví, naplňuje, obohacuje, ale i frustruje. Jsem buď nahoře, nebo dole. Buď šťastná, nebo nešťastná. Nemám žádný cíl. Jen hledám, zažívám, užívám si a i trpím. To jsem já.“

„V současné době jsem věrná už jen Slepici!“

ROZHOVOR – VERONIKA MIŠKAŘÍKOVÁ

Od října loňského roku se jmenuji Veronika Miškaříková. Narodila jsem se ještě v minulém tisíciletí – konkrétně v roce 1992 – v městě Olomouc. Po studiích na místní základní škole a gymnáziu mě vítr zavál do Brna, kde jsem, naštěstí úspěšně, vystudovala medicínu. Následně jsem nastoupila na oddělení LDN v Nemocnici Milosrdných bratří v Brně, v současné době však odpočívám na mateřské dovolené (dcera Klárka).

Kromě zápisů z vizit do chorobopisů svých pacientů se věnuji i další literární činnosti – jen tak pro radost píše povídky, kterými pravidelně přispívám do literární soutěže Řehečská slepice. V roce 2019 jsem se stala absolutní vítězkou 18. ročníku soutěže s povídkou „Naše eldéenka“.

- Veroniko, pamatujete se ještě na Vaše první úspěchy v Řehečské slepici? Jen pro osvěžení paměti uvedu, že v roce 2009 jsme získala ocenění Řehečské kuře pro mladé autory za povídku „Jak se stalo Bobří srdce králem.“ Jak jste se vůbec o literární soutěži Řehečská slepice dozvěděla?

To víte, že vzpomínám. Vždycky mě bavilo psát a vždycky mě zajímalo, jestli mé díla dokáží zaujmout i někoho jiného než mě. V době mých středoškolských let mi přišlo nejjednodušší zúčastnit se nějaké soutěže. Myslela jsem si, že najít pro mě „vhodnou“ soutěž bude jednoduché. Ale mýlila jsem se. V mnoha soutěžích byly věci, které mi úplně nevyhovovaly – ať už se jednalo o žánr, délku díla nebo mě omezoval věk. Tihla jsem spíš k psaní fejetonů a humorných textů, a tak když jsem náhodou našla soutěž Řehečská slepice, bylo jasné, že to zkusím.

- Byla jste jako žačka pilnou čtenářkou? Jaká literatura Vás lákala a co přivedlo na nápad napsat povídku? A byla ta oceněná povídka jednou z prvních nebo jste za sebou měla více pokusů?

Byla jsem, a pokud mi to čas dovolí, tak i doted' jsem knihomol. Rodiče vždycky poznali, který den jsem šla do knihovny, protože jsem poté vždycky seděla s knížkou v ruce a za den jsem ji byla schopna celou přečíst. Dříve mě hodně bavila beletrie, v dnešní době si ráda přečtu i nějaké psychologické knížky nebo naopak nějaké oddechové, ve kterých nechybí humor.

Co se týče psaní povídek, sloh mě vždycky bavil. Obecně mám ráda kreativní činnosti a vzhledem k tomu, že na malování a rukodělné práce jsem pěkně levá (ostatně jsem taky levačka), tak mi zbývalo psaní a hudba. Tomu se snažím věnovat dodnes. Svoji první povídku „Vejce a já“ jsem napsala v pěti letech. Bylo to napsané mými vlastními vymyšlenými ala velkými písmeny v deníčku, mělo to asi pět stran a plytkou zápletku. V desíti letech jsem začala psát povídku „Děti poprvé u moře“, ale protože měla víc než pět stránek, tak jsem ji dokončila až o nějakých pět let později.

Na základní škole jsme vydávali časopis, ale poté, co jsem odešla na gymnázium, u mě psaní stagnovalo. Dlouhou dobu jsem chtěla něco napsat, ale když nebyl důvod, tak mě od psaní do šuplíku vždycky něco odradilo. Ten důvod pak přišel až se soutěžími, kde jsem věděla, na jaké téma mám psát a dokdy musím příspěvek odevzdat. Dá se říct, že díky soutěžím jsem také v životě něco dopsala :). Před moji první Slepici jsem se ještě několika soutěží neúspěšně zúčastnila. Vzhledem k tomu, že jsem uspěla jenom ve Slepici, zůstala jsem jí jako jediné věrná dodnes :).

- Jak šly roky, získala jste i další ocenění (např. v roce 2011 3.cenu za povídku „Hlad je nejlepší kuchař,“ následně v roce 2014 taktéž 3.cenu za povídku „Obyčejná zkouška obyčejného medika.“ To už jste studovala medicínu a vycházela zřejmě z vlastních studentských zážitků. Nezvažovala jste třeba studium oboru, kde byste mohla využít svůj tvůrčí potenciál? Nebo jsme o „bílém plášti“ snila už od dětství či máte v rodině lékaře předky, takže vlastně jablko nepadlo daleko od stromu?

Priznám se, že jsem zvažovala studium žurnalistiky. Ale všichni říkali, že jsou tam těžké přijímačky, tak jsem tam nešla. Zároveň jsem se trochu bála, že kdybych se psaní věnovala „na plný úvazek“, přestalo by mě bavit. A to jsem nechtěla. Medicínu jsem kvůli průměru známek z gymnázia měla „jistou“, věřila jsem, že mě tento obor bude bavit, tak jsem se pro něj rozhodla. Také mě uklidňovala představa, že i při medicíně se dá psát, zatímco s žurnalistikou bych těžko mohla léčit.

V rodině medicínu nemáme, spíš jsme byli právnická rodina. Práva mě ale moc nelákala, přišlo mi to jako velké slovíčkaření s tisíci různými výklady. To medicína mi přišla jako logická věda, kde všechno se vším souvisí, navíc má člověk nespočet možností, co s tímto oborem dělat. A právě to mě asi na tom nejvíc baví.

- Největší úspěch jste na Řehečské slepici dosáhla vloni, kdy jste s povídkou „Naše eldéenka“ porotu rozesmála natolik, že poprvé v historii udělila hlavní cenu autorce, tedy i titul Řehečská slepice, což je titul hrdý, rozhodně ne pejorativní. Čekala jste takový úspěch? A jak jste si roční kralování nad řehečskými literárními dvorky užívala?

Priznám se, že jsem takový úspěch vůbec nečekala. Ne jak Karel Gott, když přebíral čtyřicátého Slavíka. Povídku jsem psala na poslední chvíli a dopsala jsem ji doslova za pět dvanáct, do soutěže ji poslala o půlnoci. Nápad na tuto povídku se mi rodil v hlavě sice už nějaký čas, ale nebyla jsem schopna se k psaní dřív „dokopat“.

Jako správná žena si kralování užívám, skoro je mi až líto, že to je jenom na rok :).

- Co na Váš úspěch říkali ve Vaší eldéence? Pochlubila jste se?

Nejsem typ člověka, který by se svými úspěchy nějak zvlášť chlubil. Proto o mé literární tvorbě v práci neví, pochlubila jsem se jenom doma.

- Při odtajňování jmen soutěžících jsme zjistili, že první cenu získala jakási Veronika Miškaříková, přitom jsme Vás dříve znali pod dívčím jménem Borková. Jak bylo pro Vás období předchozí dvou tří let

hektické? Dokončení školy, svatba, první úspěchy v práci, povití dcery Klárky? Zbývá ještě čas při tom všem na literaturu?

Člověk musí nějak relaxovat a já si na psaní čas ráda udělám. Dokončení školy bylo hektické, ale pak přišly prázdniny. Svatbu jsem si plánovala při obědových pauzách v práci a povití Klárky šlo samo. Takže času je pořád dost.

- Nemrzí Vás trochu, že ten rok rychle utekl a budete třeba muset (dosud neznáme výsledky 19.ročníku Slepice, takže můžete třeba i obhájit) žezlo předat někomu dalšímu?

To víte, že mrzí! Ale ráda cenu předám zas dál někomu, kdo si ji za svoji tvorbu zaslouží.

- Zeptám se tak trochu škodolibě: Jak moc bylo Vaše medicínské nadšení zkaleno výškou nástupního platu? Tím trochu narážím na Pecháčkovy filmy o básnících. Mimochodem ty první díly vznikaly v době, kdy jste ještě „chodila po houbách.“ Líbí se Vám třeba právě druhý díl, ve kterém Štěpán Šafránek studuje medicínu?

Dost často jsem se právě těmito filmy uklidňovala na škole. Hlavně tou pasáží, kdy Štěpánovi připadají všechny ty latinské názvy jako nějaké zaříkávadlo. Měla jsem to dost podobně. Nástupní plat nebyl špatný, daleko horší bylo, že jsem první den přišla na oddělení, nikdo ze starších neměl čas na to, aby mě zaučil a já měla začít léčit. Měla jsem štěstí, že jsem ze začátku na vizity chodila se zkušenou sestřičkou, která mi vždycky poradila. Vypadalo to asi takto:

Pacientka: „Paní doktorko, bolí mě při čurání.“

Moje hlava: „Infekce, nádor,...“

Sestřička: „V močovém katetru je to trochu zkalené, že paní doktorko?“

Moje hlava: „Ani jsem si nevšimla, že má paní katetr.“

Já nahlas: „Ano zkalené. Tak vezmeme odběry? (nejistá otázka k sestřičce)“

Sestřička: „Takže moč na bakterku a sediment? Krev taky asi, že?“

Já: „Ano, ano. No a od bolesti...“

Sestřička: „Tak tady na oddělení dáváme třeba Algifen“

Já: „Jasný, tak ten.“

Sestřička: „A třicet kapiček jako obvykle?“

Pokývu hlavou.

No a tak to šlo ty první týdny. Ale bojovala jsem, časem jsem si na práci zvykla a snad jsem ji vykonávala i dobře.

- A ještě jedna otázka z oboru: Jak často jste zatím ve své medicínské praxi použila vzoreček dichlordifenyltrichlorethanu? (Pro nezasyvěcené připomínám, že právě tento vzorec Veronika použila v povídce o zkoušce z chemie.)

I francouzštinu, ze které umím použít pouze slova dobrý den, miluji tě a croissant, jsem použila v praxi častěji. Tuto sloučeninu bych už neuměla ani vyslovit, natož tak vymyslet vzorec. Naštěstí se mě na to nikdy nikdo v práci nezeptal.

- Ted' trochu odbočím. Jak Váš manžel podporuje Vaše literární pokusy? A jaké pokroky dělá dcera Klárka, jestli se nemýlím, tak ji bude v létě jeden rok? Vyprávíte jí pohádky či básničky nebo dokonce uvažujete o tom, že byste pro ni nějaké pohádky sama napsala?

Manžel mě podporuje tak, že když potřebuju psát, tak pohlídá naši ratolest :). Jinak obecně krom odborných knížek moc nečte, tak ho ani nenutím, aby si četl zrovna moje díla.

Často uvažuji, že bych Klárce nějakou pohádku napsala – většinou mě napadnou názvy podle aktuální nálady nebo situací, které spolu zažíváme. Třeba dneska při obědě mě zrovna napadla jedna, která by se jmenovala „O princezně, která si zakydala svetr bramborovou kaší“.

- Přispěla jste svou povídkou „Jak daleko spadne naše jablko?“ do souboru česká povídka 2020 „Jablko nepadá daleko od stromu.“ Jak moc je povídka realistická a co je fikce?

Téma obecně určitě vychází z mého života. Dost věcí je tam ale samozřejmě přibarvených. Některé se staly doslova, některé vůbec a některé trochu jinak, než jak je popsáno. Zkrátka jako správná povídka má od všeho trochu :).

- Máte nepochybně literární talent, zkoušela jste uspět i na jiných literárních soutěžích?

Dříve ano, většinou neúspěšně. V současné době jsem věrná už jen Slepici.

- Píšete lehce nebo musíte text „vysedět?“ (To není narážka na váš řehečský titul!) Píšete na tzv. první dobrou? Jak moc text upravujete? A nosíte námět dlouho v hlavě?

Někdy přijde nápad hned, někdy mě dlouho nic nenapadá. Většinou ale vím, že když se zamyslím, nějaký nápad přijde. Přijde třeba v pět ráno, pak musím bohužel vstát a alespoň osnovu si napsat. Rozvinutí příběhu už pak dotvořím postupně. Text se snažím celý nějak napsat, upravuji ho až úplně nakonec.

- Dokážete ve zkratce s humorem a nadsázkou psát o věcech kolem vás. Máte pozorovací talent, takže neuvažujete třeba o tom, že byste jednou napsala knihu o veselých příhodách z ordinací a čekáren? Děláte si zápisky, co se kdy přihodilo, aby jste jednou měla dost námětů?

Takové ambice zatím nemám. Ale uvidíme, nikdy neříkej nikdy, nebráním se ničemu, tak třeba jednou něco takového napíšu. Zápisky si ale bohužel nedělám, tak už si většinu příhod nepamatuji.

- Závěrem Vám přeji hodně úspěchů v osobním, pracovním i literárním životě. A na úplný závěr ještě několik spojených otázek. Mezi lékaři a zdravotníky obecně je hodně píšících kolegů. Proč si myslíte, že tíhnou k literatuře či obecně k umění? Je to ventil, únik před stresem v ordinacích? A čím je pro Vás psaní?

Určitě je to jistý „únik“ do vlastního světa, únik od stresu. Někdo dělá muziku, někdo běhá a někdo píše. Já osobně potřebuji dělat hodně různorodých činností. Vyhovuje mi, že jsem v práci mohla léčit, doma psát a pak se věnovat ještě dalším koníčkům. Díky tomu prakticky neznám nudu.

Těším se na další příspěvky z Vaší klávesnice. Zachovejte si humor a dobrou mysl! Doufám, že v naší Řehečské slepici ještě pořádně „zakdákáte“ do výsledkové listiny, což Vám ze srdce přeji!

Václav

Veronika MIŠKAŘÍKOVÁ

Naše eldéenka

Není to tak dávno, co jsem tiskla v rukou diplom stočený do ruličky, říkala „Spondeo“, vyhodila do vzduchu promoční čepici a poprvé slyšela před svým příjmením oslovení „paní doktorka“. Mám tu smůlu, že nemám ordinaci a tudíž ani čekárnu. Jako správný lékař nemám úplně v lásce své kolegy lékaře, tak se snažím je v rámci preventivních prohlídek moc nenavštěvovat a tedy nemám moc zážitků z čekáren u doktora. Dalo by se říct, že k danému tématu „Veselé příhody z ordinací a čekáren“ tedy nemám moc co říct. Opak je ale pravdou. Pracuji v jedné malé nemocnici na oddělení Léčebny dlouhodobě nemocných. Jen díky mladému personálu věkový průměr našeho pracoviště klesá tak na osmdesát let. S trochou nadsázky by se toto oddělení dalo k jedné velké čekárně přirovnat - pár vyvolených čeká, až se jejich vlastní rodina smiluje a vezme si je domů; velká část pacientů čeká, a mnohdy o tom ani sami neví, až se pro ně uvolní nějaké místo v domově pro seniory; a těch posledních několik jedinců čeká ...smířeně nečeká už vůbec na nic.

Po takovém úvodu by člověk jednoduše propadl depresi. Přitom práce na našem oddělení je plná veselých a úsměvných historek.

Není to tak dávno, co celá naše republika žila volbou prezidenta. V novinách se nepsalo o ničem jiném, kandidáti byli probíráni na každé televizní stanici ze všech možných i nemožných úhlů, nemohl jste si do práce donést koblihu ke svačině, aniž byste okamžitě nebyl podezírán z toho, že se přikláníte k volebnímu názoru jistého politika. Bylo tedy logické, že se toto téma rozebíralo i u nás na pracovišti. Jako každé volby jsme měli při ranní vizitě zjistit, kolik pacientů bude chtít hlasovat pro svého kandidáta. Naše oddělení má třicet pacientů, z toho více než polovina má dle našeho testování snížené paměťové funkce hraničící se středně těžkou až těžkou demencí. Svěprávnosti není zbaven nikdo. Volit může každý.

O volby u nás nebyl moc velký zájem. I když skoro na každém pokoji hraje televize od ranních odběrů až po večerní zhasnutí světla, mnoho našich staroušků nevědělo, jestli se volí lokální prezident nemocnice, prezident JZD či Sovětského svazu, nebo kdo to vůbec takový prezident je. Přesto některým přišlo jako bezva nápad zúčastnit se a hlasovat. K takovým patřil jeden muž bez domova, který ale bohužel neměl nikde občanský průkaz a zatím nedisponoval ani potřebnou stokorunou k jeho vyhotovení. Jeho jméno jsme mu jen věřili, protože když má někdo tři sta šedesát sedm hospitalizací za posledních deset let, tak už si ho zapamatujete. Je však ale dost možné, že se ve skutečnosti jmenuje úplně jinak, než jak nám poprvé představil. Tento, ač orientovaný a tříměsíčním pobytem na pokoji s televizí i kandidátsky docela zběhlý, člověk bohužel pro absolutní nedostatek dokladů k volbám připuštěn nebyl. Dalším zájemcem byla pětadevadesátiletá babička. Ze zvědavosti jsme se zeptali, jestli nám nechce říct, koho bude volit.

“A mně se líbí ten Masaryk. Dám hlas tomu,” odpověděla.

Nevymlouvali jsme jí to. Je sice skoro o sto let mimo, ale směřování má dobré, tak uvidíme, co udělá, až tam jeho jméno nenajde. Dalších pár nemocných mělo už poctivě donesenou obálku od příbuzných - pro jistotu pouze s jedním lístkem uvnitř, aby se náhodou nespletli a volili stejně jako všichni doma.

Samotný volební akt probíhal v naprosté důstojnosti. Sociální pracovník se kvůli této příležitosti formálně oblékl do černého kvádru a i s urnou vyrazil do jednotlivých pokojů. Hned v tom prvním však použil nešťastnou formulaci, kdy zaklepal, vstoupil a jeho první pronesená slova byla: “Dobrý den, tak jsem tady s tou urnou.” Dva ze tří staroušků si mysleli, že si pro ně přišla smrt, úděsem vykřikli, začali se kát a drmolili, že všech špatných životních skutků litují. Ona sociálním pracovníkem ne zcela vhodně vyřčená věta měla i pozitivní rehabilitační efekt, protože úplně sám a bez pomoci vyskočil z lůžka pacient, který už dlouhé týdny ležel pouze v posteli. Co se fyzioterapeutce nepodařilo za

celou dobu hospitalizace, se sociálnímu pracovníkovi podařilo v jedné minutě.

Po této návštěvě jsme na pokoji rozdali dva Lexauriny na zklidnění ducha a mysli a jeden Ataralgin na zklidnění bolestí zad a kloubů po nečekaném „zlůžkavstání“. Sociálnímu pracovníkovi jsme doporučili nepoužívat slovo urna na jakémkoliv oddělení nemocnice. Další průběh voleb byl už tedy bez velkých komplikací.

Naše práce je někdy náročná a těžká, ale v naprosté většině případů je krásná a s úsměvem zvládnutelná. A jestli náhodou někdy skončíte u nás, nebojte, rádi a ochotně vám klidně desetkrát po sobě zopakujeme, jaký je rok a o jaké volby se jedná. A slibujeme, že slovo urna už nebudeme používat.

Pavel VELEŠOVSKÝ

Potíže s kaprem

„Mohl bys, miláčku, prosím tě, už dojít pro toho kapra?“

„Jo, už to vypínám,“ hbitě odpovídám, ale nemám v sobě dost odhodlání, abych kliknul na „Ukončit“ a mé rozbolavělé oči ještě rychle přejíždějí příchozí poštu. Tak je to se mnou vždycky. S původním úmyslem pouze zkontrolovat e-mail jsem se nejprve podíval, jaké nás čeká o svátcích počasí, oklepal jsem se nad zprávami Policie ČR, nevěřicně jsem si přečetl o Angličance, která trpí banánofobií a politoval jakéhosi muže, který má úzkostný strach z žen, ignoroval jsem hity letošních Vánoc, projel jsem si televizní program, podíval se na údajně skvělý You Tube, na který mě odkázal kamarád a jako vždycky to byla zase pitomost, při fotkách zavzpomínal na loňské Vánoce a po hodině a půl jsem konečně otevřel poštovní schránku, abych nepromeškal něco naléhavého, ale jako vždy to byly pouze fůrky, zaručené testy inteligence a neodolatelné nabídky Viagry. Konečně se tedy odhlašuji a tím připravuji o štěstí desítky svých přátel, kterým jsem nepreposlal mail, jenž měl také mě v následujících deseti dnech učinit šťastným do konce života.

„Byla bych moc ráda, kdybys mně taky trochu pomohl.“

„Však už jdu, trochu jsem se zdržel u počítače.“

„Sliboval jsi mi, že hned ráno dojdeš pro toho kapra a koukni, je deset pryč. Abys nějakého ještě sehnal, všude bude plno lidí. To víš, všichni ho shánějí na poslední chvíli jako ty.“

Oblékl jsem se do kabátu, spočítal peníze a v duchu se ptal sám sebe, jestli jsem náhodou neudělal chybu, že jsem vymazal ten mail, který mi měl přinést štěstí. To ještě moje milá netuší, že musím kromě kapra sehnat také nějaký ten vánoční dárek.

„Až přijdeš, tak přines ze sklepa nějaký brambory a pomůžeš mi udělat

salát.“

„S radostí,“ vyhrkl jsem, abych ji trochu uchlácholil a vrátil se zpět do vánoční nálady.

Vyšel jsem na mrazivý vzduch a ten mě najednou osvěžil pocitem blaha. Byl jsem rád, že jsem venku a že jsem na chvilku unikl naší nefalšované předvánoční atmosféře. Okna jsou nepříjemně holá, protože záclony se převalují v prače a otevřená, aby se vyvětralo, i když nevím proč, neboť mi připadá, že u nás doma mrznu kvůli větrání každou chvilku, kuchyň je zapařená, jak se vaří, bytem hučí vysavač a obývací voní ironem. Jen to překlenout a pak už přijdou ty opravdově klidné Vánoce, stromček se rozsvítí, františek zavoní a koberec se zasype jehličím. Posadím se pak vedle své drahé a pevně ji stisknu. Potom si to užijeme, ale nejprve... nejprve musím sehnat toho kapra. A dárek. Ale co, co jen koupit?

Žádné zástupy lidí jsem samozřejmě nepotkal, kádeř byly plné, ale lidé skoro žádní. Všichni prchají do hypermarketů. Přišel jsem k jedné z kádí a nahlédl do studené vody, abych vybral jednoho z těch živých kaprů a odsoudil ho k popravě. Jak krutý osud čeká ty chudáky, člověk, jak nějaký císař, jen ukáže prstem a nešťastný šupináč dostane ránu do hlavy.

„Dejte mi třeba tohohle,“ řekl jsem a abych se aspoň trochu omluvil svému svědomí, dodal jsem v duchu, promiň, ale tys byl nejhezčí. A pak už jsem se jen díval, jak je ten kapr bezmocný. Ploutve mu jsou teď k ničemu, když po nich nemůže utéct, ale aspoň zakvíčet kdyby mohl jako ostatní zvířata. Mohutný zarostlý muž ho uchopil do svých prokřehlých rukou a položil ho na dřevěnou desku.

„Chcete ho zabít?“

Nech si ho zabít, ať to nemusíš dělat ty, slyšel jsem v duchu svoji manželku.

Nezabíjej mě, říkaly kaprový oči. Střetli jsme se pohledem jak ve filmu a já stál před osudovým rozhodnutím. Jedno já mi říkalo, budeš ho muset pak zabíjet ty a to druhé já, intelektuálně založené, mi šeptalo, nehraj si na Pána Boha. Pro kapra musela ta vteřina trvat celou věčnost. Rybář s připraveným nástrojem čekal na můj verdikt.

„Dejte mi ho do tašky.“

Proč jsem to říkal, nadával jsem si. Stejně ho budu muset nakonec zabít já a to si vůbec nedokážu představit. Pěkně jsem si to zavařil, to zas bude doma řečí. Kapr neříkal nic, jeho pohled byl stále nepřítomný, ale jeho kapří srdce jásal.

Zase jsem poslechl mé nesprávné já. Mé intelektuální svědomí se zas kamsi schovalo a já naopak uvažoval nad tím, jak a čím ho doma klepnu. Paličkou nebo válečkem? A hlavně dát pořádnou ránu, aby, chudák, netrpěl.

V tom zmatečném uvažování jsem úplně zapomněl, že mám koupit ještě dárek. Tak snad zítra.

Přiběhl jsem domů, rovnou napustil vanu a vrátil kaprovi ještě pár hodin života.

„Jé, tatínek nám koupil živého kapra!“ radostně volaly děti a já je nervózně okřikl.

„No, to mám teda radost“, řekla maminka, ale ráda určitě nebyla. „To jsem, děti, zvědavá, jak ho bude váš šikovný tatínek zabíjet.“

Já jsem taky zvědavý, vzdychl jsem si pro sebe, jak jsem si utíral ruce. A když jsem chtěl za sebou zavřít koupelnové dveře, jako kdybych uslyšel:

„Nebudeš mě zabíjet, že ne?“

Bud' mě šálil sluch, nebo se ve mně ozvaly výčitky svědomí.

Přinesl jsem si ze sklepa brambory a pustil se do salátu. Myslel jsem si, že při té práci přijdu na jiné myšlenky. Zabití kapra budu řešit, až na to přijde čas, místo kapra budu radši přemýšlet o tom svém dárku. Jenže jakmile jsem si připravil nůž, vybavily se mi ty asociace. A jak jsem krájel bramboru, říkal jsem si, ještě že ta nemá oči, kterýma by na mě prosebně vzhlížela. Ale když jsem si šel do koupelny umýt ruce, pohled na vanu mi znovu připomněl mé předvánoční trauma. Opět si utírám ruce do ručníku a opět ten hlas:

„Co bude k tomu bramborovému salátu. Asi kuřecí řízky, že jo?“

S úlekem jsem se podíval do vany a tam na mě kouká kapr. Jeho oči už nebyly nepřítomné jako jindy, jeho pohled mě přímo probodával.

„Nechceš snad říct, že si na tom salátu mám ustlat já?“

Rychle jsem utekl z koupelny, ruce ještě zpola mokré. Tak už jsem se z toho dočista zbláznil, to je moje psychika už tak nahlodaná? Otázky se mi v hlavě zmateně honily, zatímco jsem luxoval v obývací. To se mi muselo zdát, zvířata jsou přece němá, natož ryby. Náhle vysavač utichl a já už si s hrůzou říkal, že i tahle věc se nakonec bude ze své vlastní vůle sama zapínat a vypínat.

„Miláčku, dnes už jsme přece luxovali“, divila se manželka s vytaženým kabelem v ruce.

„Aha.“

Na nic jiného jsem se nevzmohl. Bloumal jsem po bytě, navenek předstíral, že uklízím, ale to byly jen automatické pohyby, uvnitř mé mysli vládl naprostý zmatek, děsil jsem se toho, že trpím nějakými halucinacemi, že přestávám být normální, strašně jsem se vylekal, když jsem se nevědomky dotkl přerostlé palmy v rohu obývací a byl jsem rád, že mě zrovna nikdo neviděl. A samozřejmě jsem se za každou cenu snažil vyhnout koupelně. Jenže jako naschvál jsem tam musel jít ještě asi třikrát. Kapr

však už zůstal němý a s blížícím se večerem jsem se začal utěšovat, že to asi opravdu byly jen důsledky pouhého přepracování. Zítra začnou svátky a všechno bude zase v pořádku.

Večer, když už děti tvrdě spaly a manželka zhasla v koupelně, došla řada na mě, abych vykonal poslední hygienu. I když jsem se už trochu zklidnil, přece jen jsem musel sebrat trochu odvahy, než jsem vkročil do koupelny. V ostatních místnostech už zavládla tma a to zas přeci jenom určitou měrou působí na pošramocenou psychiku.

Jenže on zase začal: „Doufám, že máš v sobě aspoň špetku svědomí a nedopustíš se tak ohavného zločinu.“

Čistil jsem si zrovna zuby a leknutím jsem odhodil kartáček, takže podlaha byla plná cákanců od zubní pasty.

„Budeš mít dost síly na to, abys mě klepnul? Nebo si snad chceš na mně pochutnat? A jak by sis mě nejlépe představoval? Na černo, na modro, s česnekem nebo na hořčici? Kapří filety, biftek nebo čevapčiči? A co taková rybí polévka, ta by taky nebyla špatná. Hlavně si dej pozor na kosti, ať ti nezaskočí, až budeš zas jednou přednášet o humanitě, lidskosti a právu jednotlivce na svobodný život.“

Vypadl jsem z koupelny, zhasnul a během dvou vteřin jsem byl v ložnici. Ještě mi znělo v uších: „Nezabiješ! Nezabiješ!“

„Vzbudíš děti, miláčku,“ přivítala mě manželka. Potom zívla a zhasla a já jí záviděl, jak v klidu odchází do říše spánku. Já měl oči pořád vytřeštěné a ruce se mi klepaly. Ve tmě jsem měl pořád před očima tu hnusnou kapří hlavu. Převaloval jsem se na posteli asi hodinu, ale v takovém stavu jsem nemohl usnout.

A tu, jako když do mě vjede blesk, jsem se rozhodl k činu. Opatrně jsem vstal, potichu za sebou zavřel a začal se kvapem oblékat. Nastartoval jsem před domem auto a šel zpátky do koupelny.

„Tak pojď,“ zašeptal jsem, „ale ať nás nikdo neslyší.“

Vytáhl jsem kapra z vody a v síťovce jsem s ním seběhl do auta. Světla z reflektorů prorazila noční tmu a osvětila haldy sněhu podél ulice. Rozjel jsem se do předvánočního ticha a vydal se za město. Případalo mi to dobrodružné a vánočně kouzelné. Jel jsem sám tajně tmou, minul jsem poslední značku a ujížděl opuštěnou silnicí mezi zasněženými poli. Byla předvánoční noc a já vezl v autě vánočního kapra. Když jsem vyjel z lesa, ocitl jsem se u rybníka. Odbočil jsem ze silnice a pod pneumatikami zapraskal zmrzlý sníh.

„Sekyru!“ zatrnulo mi, ale jak jsem se přiblížil ke břehu, zjistil jsem, že jí nebude bohudíky třeba.

„Tak se měj, kapře“, řekl jsem a do ticha se ozvalo šplouchnutí.

Kapr vesele zamával ocasem a zmizel v černé hlubině. Otočil jsem se a šel zpátky k autu, které na mě poslušně čekalo a spokojeně vrčelo.

„Počkej ještě“, zastavil mě známý hlas, „za tvůj lidský přístup si zasloužíš odměnu. Nejsem sice zlatá rybka, ale aspoň jedno přání bych ti splnit mohl. Ovšem nesmíš ho vyslovit nahlas, jinak vše pokazíš.“

Jenom jsem se pousmál a beze slova odjel. Přece nebudu věřit na pohádky. Nechtěl jsem si přiznat, že něco jsem si přece jenom tajně přál.

Když jsem přijížděl zpátky do města a viděl svítící billboard, napadlo mě stavět se v obchodáku, když mají nyní nepřetržitou otevírací dobu. S košíkem v ruce jsem se v klidu a osamocen procházel mezi regály a nakoupil zbývající dárky. Splněno. S nenadálým pocitem štěstí jsem nastoupil zpátky do auta, na původní kaprovo místo jsem položil jiného kapra, mraženého, rozporcovaného, zafoliovaného a jel domů. Opatrně jsem odemkl a nechal se pohltit tmou spícího bytu. Po špičkách jsem se vkradl do ložnice, ulehl a vydechl s blaženým pocitem úlevy. To asi probudilo moji milou, protože v polospánku zašeptala:

„Copak se děje, miláčku?“

„Nic, jen spi dál, Růženko.“

Přitulil jsem se k ní a nechal se uspat jejím živočišným teplem. Cítil jsem se šťastný. Tak se to přeci jenom tomu kaprovi povedlo, pomyslel jsem si. Určitě to zafungovalo lépe než rozesílat pochybné e-maily desítkám svých přátel.

ČAJ pro chvíle pohody

č.164, květen 2020, ročník XIX

Vydáno 5. května 2020 v Nové Pace

Redakce: Václav Franc, K Hájku 1724, 509 01 Nová Paka

Franczub@seznam.cz

Grafická úprava titulní strany Jozef dŘevník Borovský

Interní tiskovina regionálních autorů Jičínska.

TEXTY NEPROŠLY JAZYKOVOU ÚPRAVOU!